

UNIwersytet ROLNICZY
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SEMINARIUM PODSUMOWUJĄCE
XLV OGÓLNOPOLSKI KONKURS JAKOŚCI PRAC SCALENIOWYCH
25-26 listopada 2021 roku

Bariery prac scaleniovych w świetle opinii przedstawicieli instytucji

dr. inż. Mariusz Dacko, dr. hab. Tomasz Wojewodzie prof. URK

Katedra Ekonomii i Gospodarki Żywnościowej

Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Plan wystąpienia

- Uwagi metodyczne
- Bariery prac urządzeniowo-rolnych
 - społeczne
 - ekonomiczne
 - informacyjne
 - prawno-administracyjne
 - polityczne
 - techniczne
 - historyczne
 - etyczne
- Podsumowanie
- Czego oczekujemy od scaleń?

Uwagi metodyczne

Tabela 1. Wielkość próby badawczej

Wyszczególnienie	Mieszkańcy obiektów scalonych*	Mieszkańcy obiektów scalonych*	Respondenci instytucjonalni
Liczba respondentów	199	168	132

* 5-10 % dorosłych mieszkańców scalanego obiektu; min. 40 osób, w tym minimum 20 właścicieli ziemi rolniczej

Tabela 2. Struktura respondentów instytucjonalnych wg reprezentowanych regionów i instytucji

Wyszczególnienie: pracownicy	Dolnośląskie	Lubelskie	Małopolskie	Śląskie	Ogółem
urzędów gmin	1	3	3	4	11
Starostw powiatowych	1	3	3	3	10
RDOŚ	4	1	3	3	11
WBGiTR	11	3	3	3	20
urzędów marszałkowskich	3	3	3	-	9
ARiMR	9	6	6	6	27
KOWR	1	3	3	3	10
PGL-LP	6	3	3	6	18
ODR	6	4	-	-	10
parków narodowych lub krajobrazowych	3	3	-	-	6
Ogółem	45	32	27	28	132

Bariery prac urządzeniowo-rolnych

Społeczne (52% resp.)

Ekonomiczne (31% resp.)

Informacyjne (24% resp.)

Prawno-administracyjne (23% resp.)

Techniczne (4% resp.)

Polityczne (4% resp.)

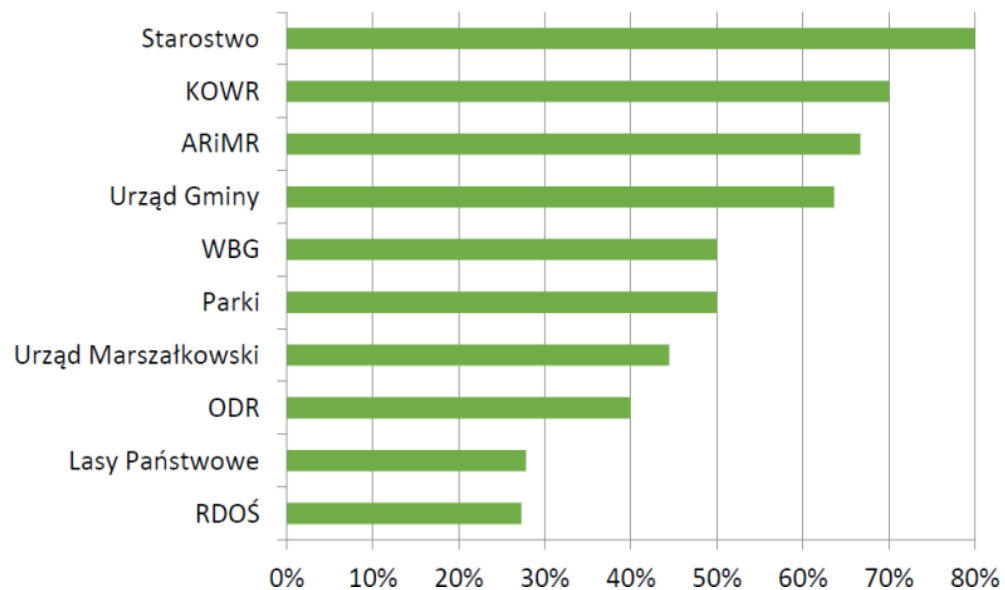
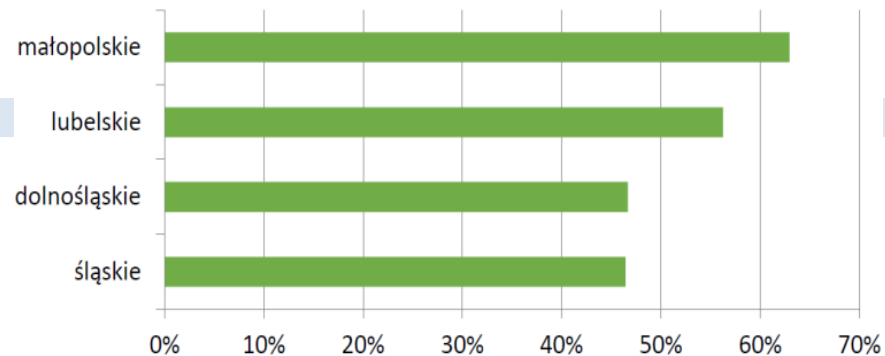
Historyczne (3% resp.)

Etyczne (1% resp.)

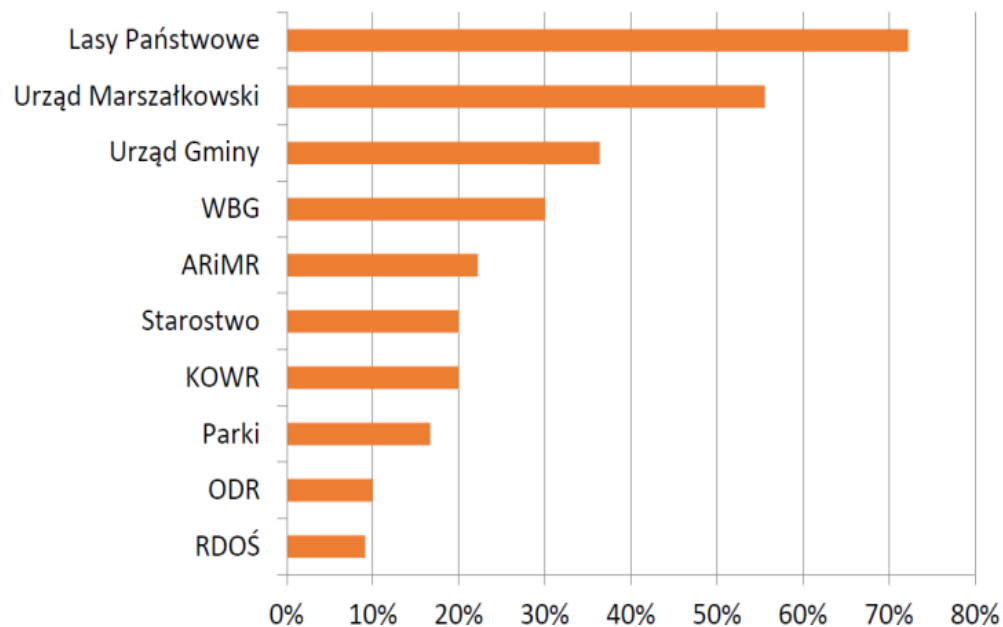
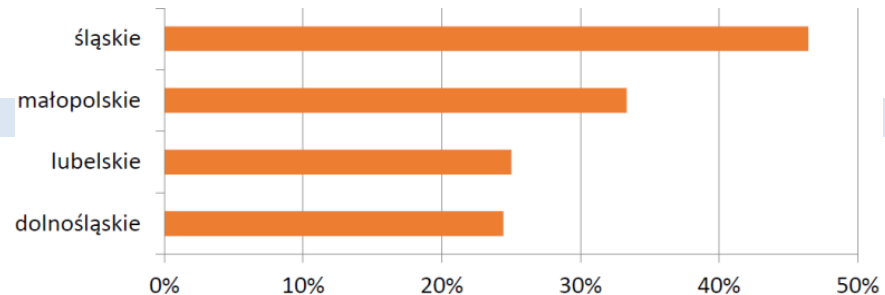
Bariery społeczne

- niechęć do zmian
- brak zainteresowania scaleniem
- obawy przed
 - długim okresem prac
 - niekorzystnymi zmianami położenia nieruchomości
 - oszustwem (np. otrzymaniem gorszej jakościowo ziemi lub ziemi w gorszej lokalizacji)
- konflikty sąsiedzkie
- brak porozumienia uczestników scalenia
- przywiązanie do obecnej lokalizacji

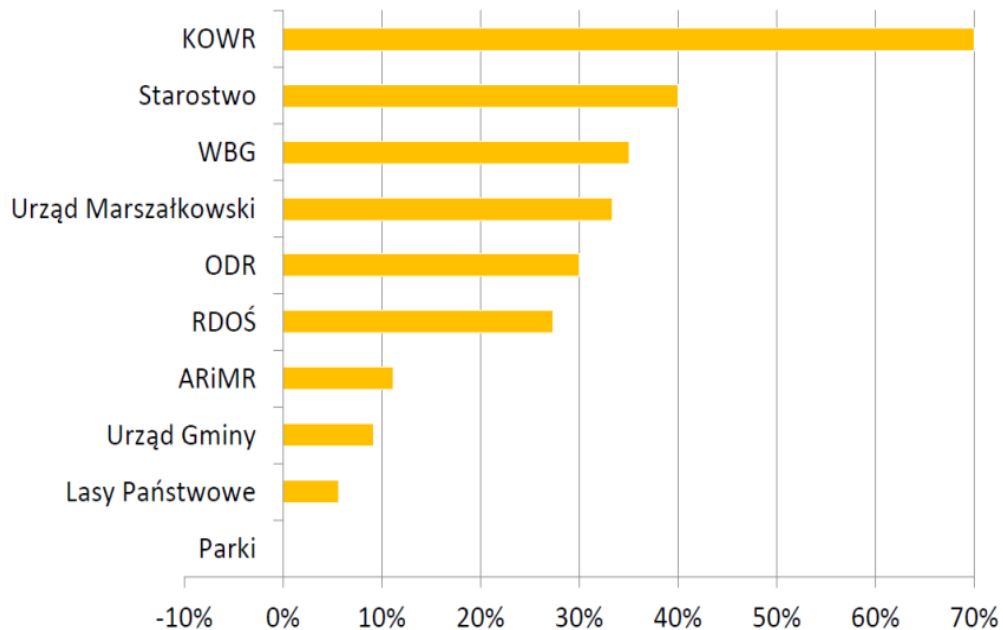
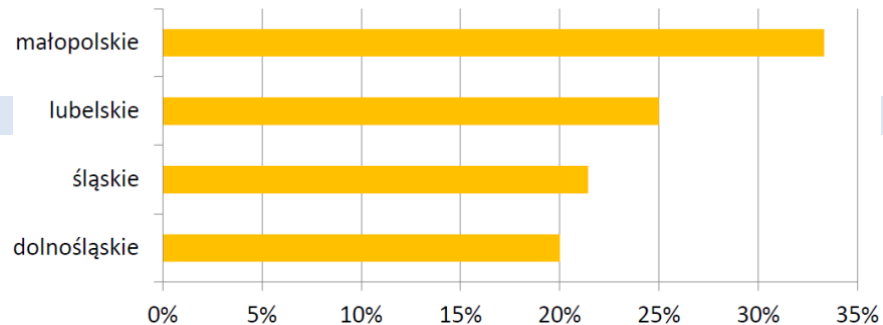
Bariery ekonomiczne

- brak wystarczających środków przy dużej kosztowności projektów scaleniowych
- zbyt długi proces i procedury ubiegania się o dotacje
- nierównomierne rozłożenie dostępności środków finansowych w okresie finansowania PROW
- w konsekwencji szkodliwa kumulacja środków pod koniec okresu programowania PROW
- trudności w pełnym i efektywnym wykorzystaniu funduszy

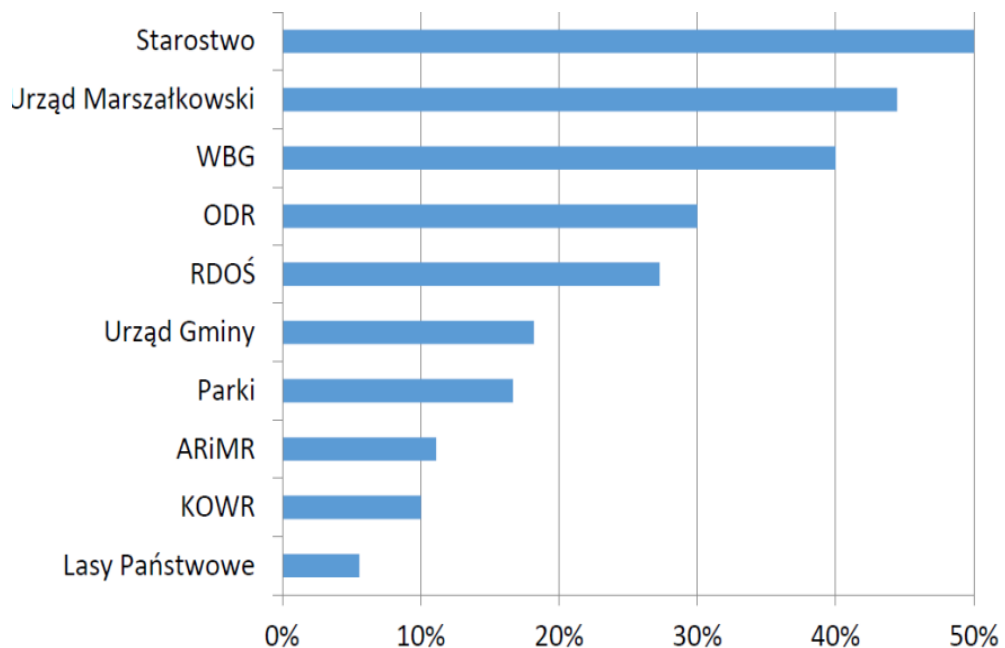
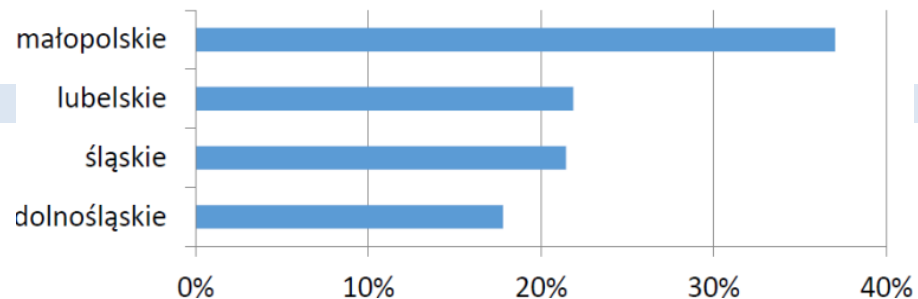
Barierzy informacyjne

- niska świadomość mieszkańców
- luki i niedociągnięcia w procesie informowania mieszkańców na temat efektów scaleń
- brak wiedzy o tym które elementy infrastruktury powstały w ramach zagospodarowania poscaleniowego
- marginalizacja korzyści środowiskowych scaleń, które można osiągać m.in. przez realizację oczek wodnych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz stref buforowych

Barierzy prawno-administr.

- biurokratyzacja
- wysoki poziom skomplikowania procedur
- istnienie braków regulacji w niektórych aspektach (np. ochrony środowiska)
- pojawiający się problem niespójności przepisów i procedur

Bariery polityczne

- opór strony urzędniczej
- brak inicjatywy władz lokalnych
- niechęć instytucji rządowych i samorządowych do scaleń
- brak zainteresowania ze strony starostw

Bariery etyczne

- wątpliwości wobec skrupulatności i efektywności takich przedsięwzięć
- minimalizacja ingerencji w strukturę władania
- rozdźwięk między korzyściami spodziewanymi a korzyściami faktycznymi

Bariery historyczne

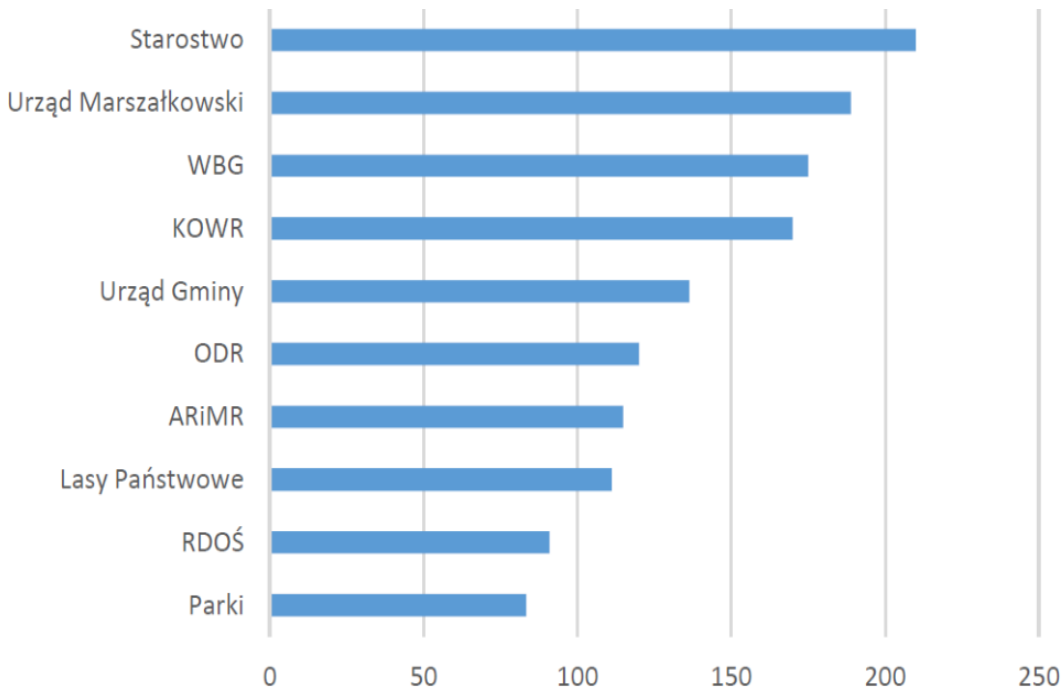
- zmieniająca się polityka władz wobec wsi
- świadomość starszych mieszkańców wsi - nierzadko pokrzywdzonych, dotkniętych represjami i przymusem, a przez to uprzedzonych do wszelkiej ingerencji władzy w życie i funkcjonowanie wsi

Bariery techniczne

- błędy w bazach danych EGiB
 - niska dokładność współrzędnych punktów
 - błędy powierzchniowe
- nieuregulowane stany prawne
- konieczność ustalenia granic dla części działek

Bariery w realizacji scaleń – w których instytucjach i regionach najczęściej ich doświadczano?

Sumaryczna liczba barier na 100 respondentów instytucjonalnych

118 dla woj. dolnośląskiego

134 dla woj. lubelskiego

139 dla woj. śląskiego

178 dla woj. małopolskiego

Podsumowanie

FAKTY

- Stwierdzono dysonans ocen korzyści społecznych prac urządzeniowo-rolnych (u-r) w opiniach:
 - mieszkańców obiektów, w których prace rozpoczęto - **znaczne nadzieje**
 - mieszkańców obiektów, w których prace zrealizowano - **umiarkowany sceptycyzm**
 - przedstawicieli instytucji - **spojrzenie wyśrodkowane**
- Stwierdzono dużą liczbę i zróżnicowaną naturę identyfikowanych barier prac u-r
- W pracach u-r dominowały bariery społeczne, a najczęściej zderzali się z nimi przedstawiciele starostw
- Najwięcej barier identyfikowano w woj. małopolskim
- Do rzadkości na obszarach wiejskich należy wysoki poziom partycypacji społecznej, a jest on kluczowy dla usprawnienia przebiegu prac scaleniowych poprzez niwelowanie barier: **społecznych, informacyjnych, historycznych, politycznych i etycznych**

Podsumowanie

WNIOSKI

- Powstawaniu barier społecznych i informacyjnych, a także podtrzymywaniu barier historycznych sprzyja niski poziom komunikacji między społeczeństwem, organizacjami i instytucjami
- Partycypacja społeczna - systemowe remedium dla usprawnienia prac urządzeniowo-rolnych
- Jakość lokalnego kapitału społecznego warunkuje model scaleń z rozwiniętą partycypacją społeczną

Czegokolwiek by nie oczekiwano od scaleń...

- Trwałość tej instytucji, możliwość jej kontynuacji i rozwijania stosownie do zmieniających się uwarunkowań zależy od spójności jej podstawowych założeń i celów
- Konieczne z punktu widzenia zidentyfikowanych barier prac scaleniowych jest rozważenie pytania na ile dzisiaj fundamenty instytucji scaleń są spójne
- Pytanie takie należałoby rozważyć z punktu widzenia nauk technicznych, społecznych, jak i przyrodniczych oraz na styku tych nauk – bo tam najłatwiej o sprzeczności

Kontakt

Mariusz Dacko

e-mail: mariusz.dacko@urk.edu.pl

Tel: +48 12 662 43 57, 607 859 213

Tomasz Wojewodzik

e-mail: tomasz.wojewodzik@urk.edu.pl

Tel: +48 12 662 43 58, 697 505 822

UNIwersytet Rolniczy
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Dziękuję za uwagę